

Nærings- og handelsdepartementet
Pb. 8014 Dep., 0030 Oslo
postmottak@nhd.dep.no

Deres ref.:

Vår ref.:

Direkte innvalg:

Trondheim, 27. april 2012

Høringssvar Regjeringens maritime strategi

Det vises til skriv fra Nærings- og handelsministeren datert 15. februar d.å. vedrørende evaluering av Maritim strategi ("Stø kurs"), der det etterspørres synpunkter, vurderinger og innspill.

Med dette ønsker Norsk Marinteknisk Forskningsinstitutt AS (MARINTEK) å tilkjennegi noen vurderinger, som vi håper kan være til nytte i arbeidet med videre utvikling av nasjonal maritim strategi.

MARINTEK er eid av SINTEF, Norges Rederiforbund, DNV, Norsk Industri, Sjøfartsdirektoratet og Rederienes Landsforening. Vi er en del av SINTEF og har hovedkvarter ved Marinteknisk Senter på Tyholt i Trondheim, der vi er lokalisert sammen med NTNU Institutt for marin teknikk, som vi har et utmerket faglig samarbeid med. MARINTEK inngår som kunnskapsleverandør, verifikatør og forskningspartner i den norske maritime klyngen. Vi har litt i overkant av 200 ansatte fra 20 land, og har også kontorer i Rio de Janeiro (Brasil) og Houston, Texas (USA). Vi utvikler havromsteknologi for krevende kunder i et globalt marked, innen maritim, offshore olje og gass samt havenergi.

MARINTEK er representert med et styremedlem i Global Maritime Knowledge Hub og har derigjennom bidratt aktivt til innspill til evalueringen av Stø Kurs. Vi tillater oss med dette å løfte fram noen momenter som vi håper og tror vil være av relevans for NHD i det videre arbeidet.

1) Begrepsbruk: Havrommet og havromsteknologi

MARINTEK mener det er viktig å framdyrke flerfaglighet og vil i den sammenheng påpeke at begrepene Havrommet og Havromsteknologi med fordel kan brukes som erstatning for deler av dagens begreper, da det inkluderer mer enn begrepene marin - maritim, de tar også opp i seg f.eks. olje/gass - havbruk - fiskeri. Det er tidvis u hensiktsmessig å operere med "vanntette skott" mellom disse ulike disiplinene knyttet til virksomhet til sjøs, noe som understreker behovet for helhetlig tilnærming - og begrep.

NTNU har tatt i bruk begrepet havromsteknologi, som også blir benyttet i regjeringens Petroleumsmelding fra juni 2011. Det engelske begrepet "ocean space" har faglig relevans og var mye benyttet for noen tiår siden, blant annet het tidlige utkast til FNs Havrettstraktat som trådte i kraft på 1990-tallet "The Ocean Space Treaty".

2) Visjonen: Verdens fremste nasjon innen havromsteknologi

Det anses som viktig at norske myndigheter har tydelige ambisjoner knyttet til havrommet. Som det framgår av forskningsarbeidet ledet av professor Torger Reve ved BI, konkludert i boka "Et kunnskapsbasert Norge" som ble presentert i januar 2012, er det tre områder der Norge har en globalt ledende posisjon og naturgitte fortrinn, og som det ifølge Reve bør satses særskilt på:

***maritim sektor
offshore olje og gass
fiskeri og havbruk***

Såmtlige av disse er knyttet til havrommet, og havromsteknologi vil følgelig være løsningen for å sikre fremtidig konkurransekraft og en miljørobust utvikling.

3) Internasjonalt kappløp: Norge må sikre seg fortsatt tetposisjon

Det er i våre øyne avgjørende for nasjonen at Norge ikke mister sin ledende posisjon innen flere disipliner knyttet til havrommet.

***Kompetanse/folk
Strategi og planer
Infrastruktur***

3.1 Kompetanse/folk

Med tanke på Norges meget begrensede befolkningsgrunnlag (5 millioner) er det åpenbart at kompetanseheving er svært viktig. MARINTEK har tatt aktiv del i initiativet Global Maritime Knowledge Hub (GMBH) siden starten og er blant 20 virksomheter som har gitt gaveprofessorat som del av hub'en (Professorat i marin konstruksjonsteknikk ved NTNU Institutt for marin teknikk). MARINTEK har et medlem i GKMH-styret og deltar aktivt i aktivitetene som pågår i dens regi. Vi anser GKMH som et unikt prosjekt der industri og utdanningsinstitusjoner samarbeider for å løse sentrale fagområder av gjensidig og allmenn interesse. GKMH er i disse dager under evaluering utført av Menon og det vil etter alt å dømme tas sikte på å optimalisere arbeidet i den fasen vi nå er inne i, etter at målet om antall professorater er nådd. Det kan trolig blant annet bli snakk om omorganisering og samhandling med andre, nært tilsluttede initiativer.

Rekruttering til teknologi- og realfag er av åpenbare grunner svært viktig for nasjonen. MARINTEK ønsker å ta samfunnsansvar og bidra til dette. I tillegg til at vi flere ganger i måneden er vertskap for skoleklasser fra ungdomsskole og videregående skoler i våre hydrodynamiske laboratorier (skipsmodelltanken og havlaboratoriet), vil vi her trekke fram to initiativer som vi mener det er viktig at NHD kjenner til - og kanskje engasjerer seg i.

***Ocean Space Race
Lektor2-ordningen***

3.1.1 Ocean Space Race

Sammen med NTNU Institutt for marin teknikk og Samarbeidsforum Marin (som samler en mengde sentrale næringsaktører, og for tiden er ledet av en forsknings sjef i MARINTEK) arrangerer MARINTEK hvert år en nasjonal konkurranse i Skipsdesign, kalt "Ocean Space race" (OCR). (Fram til 2011 var navnet det noe misvisende "Åpen dag").

OCR 2012 samlet 400 elever og 30 lærere fra 20 videregående skoler i hele landet. (Blå. Bergen, Horten, Sunnmøre, Oslo og Trøndelag). Konkurransen som går ut på å lage skipsmodeller etter en krevende spesifisering, svare på oppgaver, skrive rapporter og endelig teste modell i havlaboratoriet og svare på spørsmål fra et fagpanel bestående av professorer og fagfolk, anser vi som et svært velegnet tiltak for å skape blest om teknologi og realfag. Et lengre innslag på NRK Dagsrevyen og flere større aviser er en indikasjon på det. OCR inngår i faget "Teknologi- og forskningslære" i videregående skoler, og det kan legges til at Samarbeidsforum Marin sammen med NTNU i tillegg har utviklet en grundig, tiltalende lærebok kalt "Havromsteknologi" som er sendt alle landets videregående skoler. Det kan vurderes fra NHDs side å bruke Ocean Space Race som et case og/eller delta på noe vis. Vi har en mengde gode bilder + film fra arrangementet. Bedre eksempel på innovasjon og samarbeid skole-næringsliv finner man knapt.

3.1.2 Lektor2-ordningen

MARINTEK har signert en avtale med vår nærmeste ungdomsskole, Blussuvoll, om et såkalt "Lektor2-samarbeid". Det går ut på at 40 motiverte 10.-klassinger har besøkt våre laboratorier sammen med en seniorforsker og deretter brukes vedkommende i undervisningen og gir dem matematikkoppgaver som handler om ting de så i laboratoriet (bølger, krefter, skip, design etc). Slik skapes en sammenheng mellom teoretisk matematikk og spennende fysiske forsøk med skipsmodeller. Dette inngår i en større nasjonal satsing og er et godt prosjekt. Prosjektets navn, Lektor2, har imidlertid etter vår vurdering et forbedringspotensial.

3.2 Strategi

Gjennom Maritim21 (M21) har en samlet maritim klynge kommet fram til omforente satsingsområder innenfor forskning og utvikling. MARINTEK har engasjert seg sterkt i M21 helt siden starten og føler at strategien og prosessen har vært vellykket og viktig. Lanseringsrapporten som ble overlevert Nærings- og handelsministeren i 2010 har fremdeles relevans og gyldighet og det er viktig at anbefalingene om satsingsområder blir prioritert også i tiden som kommer. For maritim næring er strategisk og målrettet satsing innen FoU helt avgjørende, og MARINTEK er innstilt på å bistå norske virksomheter med å øke sin konkurransekraft. Det kan være naturlig å se M21 i sammenheng med andre FoU-relaterte initiativer, som Global Maritime Knowledge Hub, muligens også i form av en form for samarbeid/sammenslåing.

3.3 Infrastruktur

I "Stø kurs" (2007) fremkommer på side 35 følgende:

"En (...) viktig forutsetning for å styrke de maritime næringeres forsknings- og innovasjonsarbeid, er tilgangen til avanserte laboratorier og vitenskapelig utstyr i verdensklasse. Det er gjennom årene gjennomført tunge investeringer i eksperimentell infrastruktur i forskningsmiljøene ved MARINTEK og NTNU i Trondheim. Disse er i dag internasjonalt ledende innen sine felt. Det er imidlertid etter hvert behov for betydelige oppgraderinger og nyinvesteringer for at miljøene skal kunne opprettholde sin internasjonale konkurransekraft og tilby den norske næringen attraktive forskningstjenester. Regjeringen vil oppgradere og styrke den maritime forskningsinfrastrukturen ved MARINTEK med 25 millioner kroner."

Frå MARINTEKs side er det viktig å understreke at virkelighetsbeskrivelsen frå 2007 fremdeles er gjeldende, og at behovet for omfattende modernisering er enda mer påkrevd, i lys av den internasjonale konkurransen og teknologiske utviklingen. Formuleringene i "Stø kurs" pekte frem mot en større satsing, og i dens kjølvann ble prosjektet Ocean Space Centre, framtidens kunnskapssenter for havromsteknologi, etablert. I forbindelse med Innovasjonsmeldingen ga NHD et øremerket tilskudd til utredning, i et spleiselag med industrien og siden har prosjektet utviklet seg en hel del. Status per i dag er at Metier og Møreforskning i skrivende stund, på vegne av Finansdepartementet, gjennomfører Ekstern Kvalitetssikring (KS1) av konseptvalgutredningen (KVU) for Ocean Space Centre. Før sommeren vil den eksterne kvalitetssikringen være presentert og med det en mulighet for å realisere neste fase av kunnskapssenteret. MARINTEK mener det vil være naturlig å omtale prosjektet i regjeringens maritime strategi, da det er stort behov for moderne infrastruktur. For ytterligere omtale av prosjektet vises til KVU som ble oversendt NHD i månedsskiftet september/oktober 2011.

Med vennlig hilsen

Oddvar Inge Eide

Administrerende direktør i MARINTEK